SvD

Ledarredaktionen
ledarsidan@svd.se
Tel 08-13 50 00

LEDARE

Politisk chefredaktör
Tove Lifvendahl

Ledarskribenter
Ivar Arpi
Per Gudmundson
Maria Ludvigsson
Alexandra Ivanov (vik)
Anna Sandström (praktikant)

Webb: svd.se/ledare
Twitter: twitter.com/SvDLedare

Larsson läser

”Den politiska kris vi ser i Sverige är en del av en större bild.”

Janerik Larsson i nordisk utblick kring misstroendet mot politiker. Konstaterar att ”DÖ urholkade förtroendet för riksdagen mycket mer än jag tror någon som var inblandad i denna sorgliga historia kunde föreställa sig.” **svd.se/om/larsson-laser**

Säkerhetsrådet

”Om man inte löser ett problem ordentligt kommer det naturligtvis tillbaka.”

Stefan Olsson om att bevisen för att Assad-regimen har attackerat civila med klorgas är överväldigande. Konstaterar att ”inbördeskriget i Syrien har utvecklats till en mardröm långt värre än någon kunde ana”. **svd.se/om/sakerhetsradet**

KOLUMN

Lärarlegitimationen bör avskaffas

Jan Björklunds reformer drog skolan åt rätt håll i flera avseenden, och vi skulle befinna oss i ett sämre läge utan dem, men beslutet om lärarlegitimation var olyckligt.

Otaliga utredningar har visat att lärarhögskolornas undervisning har låg kvalitet, och att den utbildning som där ges inte utgör en garanti för att en person blir en bra lärare. Trots det är ”pedagogisk högskoleutbildning”, det vill säga en kombination av ämneskurser och lärarutbildningskurser, nu ett krav, inte bara för tillsvidaretjänst utan också för rätten att sätta betyg. Problemet är att de pedagogiska kurser som lärarutbildningen ger inte håller tillräckligt hög kvalitet.

Lärarutbildningarna har varit kritiserade i decennier, och de sökande har blivit färre, vilket gör att också svagt meriterade antas. Goda lärare brukar ha höga gymnasiebetyg, hög kognitiv förmåga och goda ledaregenskaper. Det finns sådana personer bland de blivande lärarna, men personer med de kvaliteterna kan få bättre arbetsmiljö och högre lön på andra yrkesområden. Genom att införa krav på att lärare dessutom måste genomgå en lärarutbildning som har låg prestige, avskräcks lämpliga personer från att bli lärare.

Införandet av lärarlegitimation innebär att en mediokert utbildad person går före en person som är inspirerande och når bra resultat men inte vill underkasta sig ett och ett halvt år av den starkt kritiserade lärarutbildningen. Sverige bör i stället använda begreppet *behörighet* och inrikta sig på att kontrollera att de blivande lärarna har lämpliga ämneskunskaper, fungerar i klassrummet och kan regelverket.

Vissa personer med goda ämneskunskaper skulle säkert kunna examineras utan ytterligare utbildning. För andra borde den specifika lärarutbildningen göras intellektuellt attraktiv, användbar i klassrummet och inte minst snabbare.

Som framhålls av Jesper Ahlgren i en färsk rapport från Timbro, ”Behöriga lärare – bättre kvalitet?”, är den enda kvalitetskontroll som lärarlegitimationen innehåller att studenten blivit antagen till en utbildning med ytterst låga inträdeskrav och därefter genomgått en utbildning med mycket måttliga krav på studieprestation. Samtidigt håller den borta personer som i praktiken är skickliga lärare men som av en eller annan orsak inte har velat gå lärarutbildningen.

Ett förslag till hur svensk utbildning ska förbättras och som inte kostar något alls är alltså att avskaffa bestämmelsen om lärarlegitimation i sin nuvarande utformning, en legitimation som nästan inte legitimerar något alls.

Inger Enkvist är professor i spanska vid Lunds universitet. Författare till böcker om utbildning och litteratur. inger.enkvist@rom.lu.se

INGER ENKVIST

Sveriges röda och Norges blå

GÄSTLEDARE

CLAES ARVIDSSON

Vi har väl alla sett skämtteckningar där en udda figur går omkring med en skylt och varnar för jordens undergång. I samband med det norska stortingsvalet för två år sedan gick svenska medier runt med egna skyltar. Fast på största allvar.

Mediestormen utlöstes av att Høyre bildade regering tillsammans med Fremskrittspartiet (och med Venstre och Kristelig Folkeparti som samarbetspartners). I DN (14/10-13) slog journalisten Henrik Arnstad fast att: ”För första gången någonsin har ett utpräglat rasistparti av egen kraft tagit sig till regeringsställning i Norden. Valet i Norge – och den nya regering som blir resultatet – blir därmed en mörk händelse i Europas historia.”

En kolumnist i Aftonbladet slog fast att (13/11-13): ”Ju mer jag läser om Norge – desto mer blir jag övertygad om att det norska samhällsklimatet är genomruttet. Det är som att Anders Behring Breivik aldrig hänt. För bara några veckor sen släppte Moderaternas systerparti Höyre in massmördarens favoritgäng i regeringsställning.”

Trots att Norge inte hade gått under slog Aftonbladets ledarsida efter ett år med den ”blåblå” regeringen fast att ”varje gång fascistiska partier har fått verklig makt, från 1930-talets nazister till Fremskrittspartiet i dagens Norge, har det skett genom samarbete med konservativa partier. (15/9-14)

Kort sagt, mycket slogs fast. Efter två år kan det dock konstateras att Norge inte har gått under. I stället kan det i dessa krisdagar noteras, som det har gjorts i Norge, att Stefan Löfven och Erna Solberg låter ungefär likadant. Löfven talar numera om skärpt gränskontroll och vikten av tvångsavvisningar. När Löfven öppnade för tält var Solberg inte sen att följa efter. Båda talar om kostnaderna – fast tyvärr har man inte budgeterat för dessa.

Löfven lyfter fram ”Tillsammans” medan Solberg manar till ”Dugnad”. Det är en uppmaning som indirekt också riktas till deras respektive. Fremskrittspartiet är öppna motståndare till att Norge ska ta emot 8 000 kvotflyktingar men sitter likväl i den regering som administrerar det hela. Det gäller också flykting- och migrationsflödet. I september ansökte 4 900 om asyl. Hittills i år har det kommit 2 000 ensamresande barn.

Det återstår att se hur mycket Siv Jensen tål. Detsamma gäller förstås Miljöpartiet i Sverige – fast med omvända förtecken. Men regeringsmakten är söt.

De båda statsministrarna sitter också i samma slags rävsax när det gäller integrationen. Det blir tungt ändå, men utan reformer av lönebildning och arbetsrätt går det inte. Båda skulle vara betjänta av en expertkommission som kunde lyfta svåra frågor bortom politiska och fackliga låsningar.

Moderaternas partistämma gav viss hjälp på traven när den gick emot partiledningen och röstade för LAS-reform. Att M – med Anna Kinberg Batra vid rodret – styr bort från Idyllien och utvecklar en skarpare invandrings- och integrationspolitik, är det bästa handtag statsministern kan få. Om Löfven nu vill det, behöver han inte dra hela lasset själv.

Claes Arvidsson är författare, analytiker och fri skribent. **ca@claesarvidsson.se**

Flagga för veteranerna

Kenneth Wallin blev den femte svenske soldat som stupade under kriget i Afghanistan. Han är en av ungefär 1 000 svenskar årligen som riskerar – och i det här fallet förlorade – sitt liv för att verka för andras frihet, säkerhet och demokrati i andra delar av världen.

Det är svårt att hitta ord och format som räcker till för att göra denna uppoffring rättvisa. Men vi bör försöka.

2002 antog FN en resolution som innebar att den 29 maj ska vara en dag för fredssoldater världen över: UN Peacekeepers Day. Sedan 2008 fastställdes i Sverige denna dag som högtidsdag för veteraner av Försvarsmakten. År 2011 fick Veterandagen statsceremoniell status av riksdagen. Dagen syftar till att hedra personal som deltar eller har deltagit i nationella eller internationella militära operationer och att högtidlighålla minnet av stupade och omkomna.

I många av de länder som högtidlighåller veterandagen är den även allmän flaggdag. Så bör också vara fallet i Sverige. M-stämman beslöt i helgen att driva frågan – symboliskt nog nästan på dagen fem år sedan kistan med Kenneth Wallin flögs hem.

Ja, det är det minsta Sverige kan göra.

TOVE LIFVENDAHL
tove.lifvendahl@svd.se